

Verslag netwerkbijeenkomst speciaal onderwijs

14 mei 2009, 16.00-18.00 u

Locatie: Mocca

Aanwezig: Nouk Muller (De Poort, PRO), Monique Rutgers (Heldringschool, SO ZMLK), Zamira Jonker (Het Plein, PRO), Chris Baaten (Alphons Laudy, VSO ZMLK), Nadia Boldewijn (Kingamschool, VSO ZMLK), Saskia de Vocht (Altra College, VSO ZMOK), Ditje Berg (AG Bell, VSO cluster 2), Noor van Schaik (Iedersland, SBO) Ben Hekkema (Mocca) en Clare McGrath (Mocca)

Presentatie Ben

We gaan verder met het onderwerp van de afgelopen bijeenkomst op 22 januari. Hoe zet je een project op? Wat komt er allemaal bij kijken? Hoe schrijf je een kort en bondig projectplan en hoe doe je een aanvraag bij een fonds? Vanmiddag gaan we aan de slag met de volgende drie onderwerpen:

- Project. Wat is een project?
- Plan. Hoe schrijf je een concreet en haalbaar projectplan? KOFTIG en SMART geven houvast (zie bijlage 1: hand-out van powerpoint presentatie)
- Aanvraag. Welke fondsen zijn interessant voor het speciaal onderwijs? Wat zijn de criteria en speerpunten van de verschillende fondsen? Hoe vraag je subsidie aan?

We nemen drie fondsen onder de loep: Het Amsterdams Fonds voor de Kunst, het Fonds voor Cultuurparticipatie en het Fonds voor Verstandelijk Gehandicapten.

Het AFK is de meest voor de hand liggende Fonds voor Amsterdamse scholen. Het Fonds heeft een budget van 1,1 M per jaar voor cultuureducatie, waarvan 350.000 gereserveerd is voor het honoreren van aanvragen die van de scholen zelf komen. De criteria zijn toegespitst op de praktijk van de scholen, de procedures zijn aangepast om het makkelijker te maken voor scholen en er is een handige checklist voor wat je in je projectplan moet beschrijven .

Het Fonds voor Cultuurparticipatie is een landelijk fonds en heeft als criterium dat het project een boven-regionale uitstraling heeft en een bijzondere, voorbeeldstellende functie. Een ander criterium is dat het project een lacune in het cultuureducatieve aanbod vult. Omdat er weinig aanbod dat specifiek gericht is op het speciaal onderwijs, zou een project dat geschikt is voor andere scholen voor speciaal onderwijs in andere regio's zeker voor dit fonds in aanmerking kunnen komen.

Het Fonds voor Verstandelijk Gehandicapten is een fonds waar wij geen ervaring mee hebben maar twee van de speerpunten van hun beleid (allochtonen met een verstandelijk beperking en het opzetten van nieuwe netwerken) passen goed bij de doelstellingen van cultuureducatie op Amsterdamse ZMLK-scholen.

In de bijlage bij dit verslag is een lijst met andere fondsen opgenomen. Via de websites kun je je verdiepen in de criteria. De Bernard van Leer Foundation bijvoorbeeld ondersteunt projecten die te maken hebben met de route van huis naar school.

Scholen die meer willen weten over fondsen kunnen de Fondsendisk aanvragen

(www.verenigingvanfondsen.nl). Als je ervaring hebt met fondsen of een nieuw fonds ontdekt, deel dat met ons mee en dan kunnen wij die informatie verspreiden.

Als je eenmaal ervaring krijgt in het aanvragen van subsidies is het niet zo moeilijk. Het is wel belangrijk dat je rekening houdt met de criteria die de verschillende fondsen hanteren. Je kunt zo bepaalde accenten in je aanvraag leggen. Bij grote projecten is het heel gewoon om meerdere fondsen aan te spreken.

Chris vertelt dat hij na de laatste bijeenkomst een projectplan schreef voor een schoolbreed weekproject over Afrika. Hij heeft subsidie aangevraagd bij het NCDO (Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling). De school heeft van dit fonds een bedrag van 2.500 euro subsidie heeft gekregen. Het brengen van nieuwe doelgroepen (de leerlingen van de school en hun ouders) in contact met kunst en cultuur in Afrika is een van de doelstelling van het fonds.

Ook Zamira heeft ervaring met subsidies. Ze heeft vorig jaar een subsidie van 10.000 euro van het AFK gekregen voor een project dat de school heeft gedaan in samenwerking met Studio West. Het AFK geeft subsidies voor ontwikkelingskosten en nieuwe initiatieven en geeft zelden geld voor de herhaling van een project, maar de schoolleiding vond het project zo waardevol dat de school heeft zelf geld gereserveerd zodat het project ook dit jaar uitgevoerd kon worden.

Ditje vertelt over het Jongerencultuurfonds, Dit fonds stelt kinderen wiens ouders niet in de gelegenheid zijn om muziekles, een danscursus of andere vrijetijdsbesteding op het gebied van cultuur te betalen, toch in staat om naar een club te gaan. Het geld (maximaal 400 euro) per kind kan aangevraagd worden door een culturele instelling, het onderwijs of een welzijnsorganisatie. Het is voor individuele deelname en niet voor klassikale activiteiten. De school kan wel getalenteerd leerlingen signaleren en doorsturen naar een buitenschoolse club.

Scholen kunnen ook de krachten samen bundelen en gezamenlijk subsidie aanvragen. Het werkt efficiënt als de cultuurcoördinatoren van soortgelijke scholen de hoofden bij elkaar steken, één of meerdere aanbieders in de arm nemen en een gezamenlijk project doen. Het project krijgt daardoor een grotere uitstraling en bereik en is dus interessanter voor een fonds om te ondersteunen. Ook kunnen scholen die onder hetzelfde schoolbestuur vallen aan een samenwerking denken. Het bestuur kan in dat geval een subsidie aanvragen. In dat geval zijn fondsen als het Fonds voor Cultuurparticipatie interessant.

En last but not least: vergeet de stadsdelen niet. Ieder stadsdeel is totaal anders. Neem de tijd om op de site van je eigen stadsdeel te kijken naar hun beleid op cultuur(educatie).

Workshop

We spitsen in twee groepen en ieder groep gaat aan de slag met het bedenken en opschrijven van een helder, kort en bondig projectplan aan de hand van de volgende vragen:

- Wie bent u?
- Wat wilt u organiseren?
- Voor wie?
- Waarom?
- Hoe?
- Waar moet dat toe leiden?
- Wat heeft u nodig (en waarvoor?)

In razend tempo hebben beide groepen een plannetje geschreven. Bij de ene groep was het goed gelukt en bij de andere was het idee, de kern minder helder. In het nagesprek kwam naar voren dat het belangrijk is om het doel helder te krijgen. Dat lukt het beste als iemand je bevrageet.

Wensen voor volgend schooljaar:

- Monique: Een vaste rubriek met concrete uitwisseling over projecten en ervaringen. Wat heb je gezien, gehoord, gedaan?
- Zamira: Verdere samenwerking en samen projecten opzetten
- Ben: Is het een idee is om twee concrete scholoverstijgende projecten met elkaar te bedenken en uit te werken?
- Chris heeft behoefte aan scholing in timemanagement en onderhandelingstechnieken. (Hoe onderhandel ik met de directeur over min uren?) Anderen niet, ten minste niet binnen dit netwerk.
- Clare: kennisdeling met aanbieders. De samenwerking tussen Huis aan de Amstel met de Bascule Extern is exemplarisch. De IB-er van de school heeft alle workshopleiders een bijscholing gegeven in het omgaan met autistische leerlingen. Deze kennis over de verschillende vormen van speciaal onderwijs kunnen we overgedragen aan alle geïnteresseerde aanbieders.
- Bijeenkomsten steeds op een andere plek, bij een museum, een theater. De aanbieder ook uitnodigen om deel te nemen?
- Vóór iedere bijeenkomst tips over aanbod en andere interessant wetenswaardigheden bij Mocca aanleveren zodat wij het op de bijeenkomst kunnen uitdelen.
- Tip: je kunt gratis een abonnement nemen op Bulletin Cultuur en School (je kunt gratis een via www.cultuurnetwerk.nl)

Volgende bijeenkomst:

Donderdag 8 oktober, 16.00-18.00 uur.

De exacte locatie wordt na de zomervakantie bekend gemaakt.

Bijlage 1

Powerpoint 'project – plan – aanvraag'

Bijlage 2

Aanbod gericht op het speciaal onderwijs

Verslag: Clare McGrath, Mocca

Bijlage 1

Project

Wat is het?

- Een project is herkenbaar door een duidelijk begin en einde.
- Een project heeft een concreet doel.
- Binnen een project wordt planmatig gewerkt, in tegenstelling tot improviserend of routinematig.

Aanleiding

- Waarom wil je dit project organiseren?

Je kunt het ook zo zeggen: welke vraag/ welk probleem wil je opgelost hebben en wat is daarbij de uitdaging, welk resultaat wil je daarbij boeken?

PLAN

Uitgangspunten

- Stel u voor dat het project afgelopen is.
- Schrijf vanuit de doelgroep.
- Denk goed na over uw eigen bijdrage.
- Benoem op voorhand indicatoren.
- Zet niet alles in één zin.

In een projectplan komen de volgende vragen aan de orde:

- Wie bent u?
- Wat wilt u organiseren?
- Voor wie?
- Waarom?
- Hoe?
- Waar moet dat toe leiden?
- Wat heeft u nodig (en waarvoor)?

K.O.F.T.I.G.

- Kwaliteit
- Organisatie
- Facilitair
- Tijd
- Informatie
- Geld

Beheersaspecten, punten van aandacht waarover je zou je iets zou kunnen zeggen in de beschrijving van je project.

SMART

- Specifiek
- Meetbaar
- Acceptabel
- Realistisch
- Tijdgebonden.

Amsterdams Fonds voor de Kunst, Plusregeling

- De school organiseert het project samen met kunstenaars en/of kunstinstellingen.
- Leerlingen werken actief als producent mee aan het project, er wordt samengewerkt tussen leerlingen, leerkrachten, kunstenaars, kunstinstellingen en - zo mogelijk - ouders.
- Het werkproces van het project is van groot belang; tijdens de uitvoering van het project wordt over en weer van elkaar geleerd.
- Het project past bij voorkeur binnen het cultuureducatiebeleid van de school.
- Het Fonds raadt scholen aan samen te werken met instellingen in de buurt zoals muziekscholen, jeugdtheaters en ateliers van kunstenaars in de wijk.
- De school dient een aantoonbare eigen bijdrage te leveren in de vorm van middelen of uren.
- Het Fonds geeft voorrang aan projecten voor het primair onderwijs en vmbo.

Fonds voor Cultuurparticipatie

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende criteria, waarbij rekening wordt gehouden met de context van de discipline(s) binnen het project:

Belang: Het project wordt beoordeeld op de bovenregionale uitstraling en het bijzondere, voorbeeldstellende karakter. Het project moet

- meerwaarde hebben voor de ontwikkeling van (de expertise over) cultuureducatie, of
- een lacune in het cultuureducatieve aanbod vullen.

Doelgroep: Onder dit criterium wordt getoetst voor welke doelgroep het project wordt ontwikkeld. Daarnaast wordt gekeken of het project is toegesneden op de behoefte en mogelijkheden van de doelgroep. Belangrijk daarbij is de wijze waarop de doelgroep betrokken is (geweest) bij de ontwikkeling van het project.

Kwaliteit: Het project dient op een hoogwaardige en professionele manier uitgevoerd te worden.

Fonds Verstandelijk Gehandicapten

- Het project moet ten goede komen aan het verbeteren van de leefomgeving van mensen met een verstandelijke handicap.
 - Allochtone verstandelijk gehandicapten
 - Nieuwe netwerken
- U kunt uw aanvraag landelijk of regionaal indienen.
- Landelijk: uw project heeft een landelijke uitstraling en/of heeft een vernieuwend karakter.
- Regionaal: uw project of initiatief heeft een regionaal of lokaal karakter.

- Johanna Kinder Fonds (<http://www.johannakinderfonds.nl>)
- Nationaal Revalidatie Fonds (<http://www.revalidatiefonds.nl>)
- Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind (<http://www.nsgk.nl>)
- Stichting Bernard van Leer Foundation (<http://www.bernardvanleer.org>)
- Hermen J. Jacobs Fonds (www.hjjacobsfonds.nl)
- Nationaal Fonds Kinderhulp (www.kinderhulp.nl)

Bijlage 2

Aanbod (speciaal) voor het speciaal onderwijs:

Foam

Drie jaar geleden startte Foam, Fotografiemuseum Amsterdam, met rondleidingen voor doven. Al snel bleek dat dove mensen zelden een museum bezoeken. Ook bleek dat 'gewone' rondleidingen met een gebarentolk niet werkten en dat zaalteksten niet voldeden aan de behoefte van deze doelgroep.

Renske de Groot, medewerker educatie en publieksprojecten, ging op zoek naar oplossingen voor deze drempels. Inmiddels verzorgt Foam regelmatig met succes rondleidingen en workshops voor en door doven.

Foam heeft ook projecten voor slechtzienden ontwikkeld.

www.foam.nl

Rijksmuseum

Dit najaar vindt in het Rijksmuseum in Amsterdam een tentoonstelling plaats over Hendrik Avercamp. Deze 17de-eeuwse landschapsschilder werd wel de 'Stomme van Kampen' genoemd en was vermoedelijk doof. Het Rijksmuseum ontwikkelt bij de tentoonstelling een project voor dove kinderen in het speciaal onderwijs. Het museum wil leerlingen in aanraking brengen met de schilder, zijn werk en het museum.

Renate Meijer, medewerker educatie van het Rijksmuseum, stuitte op een paar problemen, bijvoorbeeld: hoe kun je als dove praten over kunst als er geen gebaren bestaan voor 'compositie', 'verbeelden' of 'restaureren'?

Daarom ontwikkelt het museum speciaal materiaal, waaronder een lexicon-dvd met nieuwe kunstgebaren, voor deze doelgroep. www.rijksmuseum.nl

Stichting Dansbalans

Stichting dansbalans heeft een uitgebreid aanbod van projecten en cursussen voor leerlingen in het speciaal onderwijs.

Vladderdans speelt in op de tactiele behoeften van kinderen in het SO.

Stop and Go geeft kinderen de kans zich met veel plezier uit te leven op muziek én leren ze tevens hoe ze zichzelf weer onder controle krijgen. Lopende thema's op school worden verwerkt in korte, zeer gestructureerde opdrachten.

De Lijventrein gaat op speelse en creatieve manier over de basiselementen van dans, de kinderen leren welke lichaamsdelen ze hebben en wat ze ermee kunnen doen. Ook wordt aandacht besteed aan het talige aspect binnen de fysieke beleving. Basisbegrippen als klein en groot, voor en achter elkaar staan, door elkaar en om de beurt komen uitgebreid aan bod

Ook maakt Dansbalans projecten op maat rondom een viering, een speciaal thema, In samenwerking met de groepsleerkracht wordt besproken welke aanpak voor de groep nodig is, zowel op inhoudelijk, didactisch als pedagogisch niveau. www.dansbalans.nl

Stichting Papageno

De projecten van Stichting Papageno zijn gericht op muziekeducatie voor leerlingen met een stoornis in het autistische spectrum.

Petroesjka. Vanuit Stichting Papageno is in samenwerking met jongerenvereniging Entree en de afdeling educatie van het Concertgebouw een educatief project ontwikkeld waarbij Petroesjka in een aparte voorstelling voor kinderen met een autisme spectrum stoornis werd opgevoerd.

Ontmoeten. Een project waarin leerlingen met én zonder beperking in één muzikaal theater stuk intensief samenwerken, een noviteit op educatief gebied. Het project is in samenwerking met het Muziek Centrum van de Omroep in Hilversum ontwikkeld. (www.mco.nl)

Scholen voor speciaal onderwijs kunnen bij Stichting Papageno terecht voor adviezen over het vormgeven van kunsteducatie aan leerlingen met een beperking. www.stichtingpapageno.nl

Stichting Niet Normaal

Niet Normaal is een grote kunstmanifestatie dat volgend schooljaar (december-maart) in de Beurs van Berlage gehouden wordt. Internationale beeldende kunstenaars reageren op de vraag: wat is normaal en wie bepaalt dat?

Bettie de Bruijn, educatiemedewerker, ontwikkelt een uitgebreid educatief programma voor scholen voor voortgezet en voorgezet speciaal onderwijs. Scholen kunnen een keuze maken uit diverse kunstmenu's:

Minimaal: Leerlingen bezoeken de tentoonstelling in de Beurs van Berlage.

Normaal: Leerlingen volgen een kunstworkshop op school. Leerlingen bezoeken de tentoonstelling in de Beurs van Berlage.

Optimaal: Leerlingen volgen een kunstworkshop op school. Leerlingen bezoeken de tentoonstelling in de Beurs van Berlage. Leerlingen bezoeken het parallelprogramma.

www.niewtnormaal.nl

Akooka Works

Anouk Reuder van Akooka Works biedt verschillende beeldende kunstprojecten aan voor scholen voor speciaal (basis)onderwijs, praktijk onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Gastlessen, cursussen en maatwerk. www.akookaworks.nl

Villa Gebarenhof

Actrice Mirjam Hegger vertelt een verhaal in gebarentaal. Naar aanleiding hiervan krijgen de leerlingen korte spelopdrachten en leren zij enkele gebaren maken. Na afloop van de drie lessen ontvangt de klas een digitaal woordenboekje, een videoregistratie van gebaren die de leerlingen zelf gemaakt hebben. www.villa-gebarenhof.nl

Filmtheater de Uitkijk

Als eerste bioscoop in Nederland experimenteert De Uitkijk met speciale voorstellingen voor autisten. Vanaf mei organiseert De Uitkijk geregeld voorstellingen voor autistische kinderen en hun familie, waarbij het geluid wordt gedempt.

In samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Autisme en de Universiteit van Amsterdam, onderzoekt De Uitkijk welke aanpassingen noodzakelijk zijn. www.uitkijk.nl

MuZiEum

MuZiEum (Nijmegen) is een ervaringsbericht museum over zien en niet-zien. Het muuseum heeft een educatieve programma voor alle schoolsoorten, inclusief het speciaal onderwijs.

www.muzieum.nl

Andere tips:

- 15 juni Dag van de Cultuureducatie speciaal onderwijs, Mocca gaat als spreker,

www.cultuurnetwerk.nl

- PRO methode van Kunst en Cultuur Drenthe (op CD)

- 12 en 13 juni Prokkel tweedaagse (zie site Fonds voor Verstandelijk Gehandicapten)